

“El cinema català és adult”

Director de l'Institut Cinematogràfic Jean Vigo de Perpinyà i inspirador del certamen "Confrontation", Marcel Oms parla en aquesta entrevista del cinema i de les repercussions polítiques de les seues activitats.

Nascut el 1931 a Perpinyà, Marcel Oms, fundador i actual president de l'Institut cinematogràfic Jean Vigo de Perpinyà és sens dubte una de les personalitats més destacades del món cultural nord-català. Va descobrir el cinema de petit quan als 11 anys anava amb els seus oncles de Cotlliure a Portvendres a veure pel·lícules. La seva vocació i sincera dedicació al cinema la deu a una d'aquestes pel·lícules *Les visiteurs de soir*, que va significar per a ell una revelació. El cinema no era només un divertiment. Més tard, al liceu, on s'amagava per llegir revistes de cinema, passava per un boig del cine. Finalment va acabar col·laborant en revistes com *Cinemaction*, o encara *L'Avant Scène du Cinema*. També és el creador, en col·laboració amb la Cinematheque de Tolosa de la revista de l'institut *Archives* i de la revista d'història del cinema *Les cahier de la cinematheque*. Ha publicat llibres sobre Juan Antonio Bardem, Alexandre Dovjenko, Carlos Saura, Luis Buñuel i Alain Resnais.

—*Quan vostè va crear, amb un grup d'amics, un cineclub a Perpinyà, ara fa trenta anys, ¿pensava anar tan lluny?*

—L'any 1962 vam crear un cineclub. L'any 1965 vam tenir la idea de fercontres de cineclubs. Efectivament no pensàvem esdevenir una institució però, com Sartre va dir, "si tot home porta un projecte només en té consciència quan el projecte està realitzat".

—*Avui dia, concretament, ¿què és l'Institut Jean Vigo de Perpinyà?*

—Penso que primer és la fidelitat al que ha estat el projecte original, és a dir, que es tracta d'un cineclub que assegura a Perpinyà la projecció de films que les sales comercials no passen. També és una cinemateca que presenta films del passat, de la història del cinema. Un dels projectes inicials era recordar a les joves generacions que el cinema té una història. És aquesta història que s'entén millor l'evolució del cinema. Això també ho hem aconseguit. L'any 1971, Confrontation va esdevenir un festival. Ha estat una voluntat política de l'ajuntament dotar Perpinyà d'un festival. Nosaltres hem conservat una voluntat ètica. No volem que hi hagués interferències de la municipalitat sobre la tria dels temes, de la programació del festival. El que és nou des d'aquests deu últims anys és que les col·leccions de l'Institut són unes col·leccions que compten a França i que gràcies a l'esforç de la municipalitat disposem, ara per ara, de l'hotel Mailly, d'un espai per classificar-les i presentar-les al públic.

—*Segur que no ha estat sempre fàcil per un grup com el vostre, més aviat progressista i d'esquerra, imposar-se en una ciutat més aviat conservadora.*

—No, jo diria més aviat que no ha estat difícil. Les veritables dificultats, i això us autoritzo a dir-ho, han vingut del fet que els nostres amics d'esquerra, en general, no entenen el sentit de la nostra acció. Nosaltres coneixem la nostra feina cultural, però crec que hi ha a l'esquerra polítics que desconeixen la seva feina política.

—*¿Els polítics de dreta de la Catalunya del Nord són més atents?*

—Crec que coneixen millor la seva feina. No és més fàcil per a nosaltres. Les nostres relacions no són sempre idíl·liques. No cal tampoc fer caricatures. No és idíl·lic però hi ha un diàleg. Ens podem ex-

plicar, ens podem entendre. Quan presentem els nostres projectes a la municipalitat, trobem Claude Barate, Pierre Gaspar, el doctor Nicolau, Paul Alduy eventualment. Quan he pujat a París, a veure el ministre de cultura Jack Lang, no he tingut cap ajuda dels socialistes d'aquí, fins al

punt que quan Lang va venir a Perpinyà algú li va dir que a Perpinyà no existia res d'interessant sobre la cultura. Tot i això avui dia és Jack Lang qui ens ha prologat algunes publicacions i continuem rebent el suport del Centre Nacional del Cinema que controla el mateix Jack Lang. Aleshores és sobre el pla local que hi ha un problema.

—*A més d'independent, l'Institut és a vegades irreverent, ¿no? Això s'ha pogut comprovar en el tema de l'últim Festival Confrontation d'aquest any.*

—Efectivament, el tema d'aquesta confrontació ha estat escollit a contracorrent de tot el que es farà en la resta del món, o almenys d'Europa pel que fa al descobriment d'Amèrica. "Hollywood a la descoberta d'Europa" era després el viatge d'anada de Colom, el viatge de tornada dels americans que han redescobert Europa a través del cinema. Hem invertit el propòsit, però no és culpa nostra si la comissió nacional de l'encontre dels dos mons no ho ha entès i no ha volgut incloure'ns en les manifestacions de la celebració. Sempre hem de jugar amb els entrebancs dels buròcrates.

—*¿Tot i això pensa que el cinema europeu està amenaçat?*

—Sí, segur, però penso que el cinema d'una manera general està amenaçat perquè no ocupa en la cultura de la gent el mateix lloc que abans. L'estructura de l'imaginari ha canviat. Abans necessitaven una part de somni. Avui creiem tenir aquesta part mirant la televisió. Però és fàcil adonar-se que un film difós per la televisió no té la mateixa dimensió que projectat sobre una gran pantalla.

—*En aquest context difícil per al cinema europeu, ¿com veu la realitat i el futur del cinema català?*

—Crec que és un cinema totalment adult, d'una gran diversitat. Una pel·lícula com

Estació central de Salgot és una pel·lícula policíaca tradicional que té una gran dimensió internacional. També hi ha pel·lícules específicament catalanes com *Boom Boom*, que és impossible pensar fora del context de l'espai urbà de Barcelona. Crec que avui el cinema català té una dimensió internacional i ho sap.

—*Ha contribuït en el passat a fer descobrir al públic nord-català el cinema català, penso en la Ciutat cremada i les pel·lícules dels inicis, les pel·lícules que acaba d'esmentar són avui dia difícils de veure a Perpinyà. ¿Té cap projecte per facilitar la difusió d'aquestes pel·lícules?*

—Sí, preparem una setmana del cinema català a Perpinyà per l'any vinent. A més a més hem tingut una reunió eurorregional entre els responsables de Catalunya i del Llenguadoc-Rosselló, la cinemateca de Tolosa, l'Institut Jean Vigo i la Filmoteca de Barcelona per fomentar sistemes de promoció itinerant per presentar certes pel·lícules franceses i catalanes d'una banda i altra del Pirineu respectivament. Això serà un primer pas i potser més tard anirem més lluny.

—*Vostè és un especialista del cinema espanyol i això li ha valgut ser distingit de les mans del rei d'Espanya, ¿no?*

—No, no és per això és pel meu treball sobre la guerra d'Espanya, i és una condecoració de la qual estic molt orgullós. No tinc cap vergonya. Que els espanyols i el rei mateix hagin pogut veure el meu treball sobre la guerra civil espanyola, sobre la memòria d'Espanya, m'ha honorat. Jorge Semprún ha estat el ministre de Cultura, i junts van fer accions clandestines perquè un dia hi hagués una democràcia a Espanya, per això no em fa vergonya haver obtingut aquesta condecoració i la reivindicó.

Pere Codonyan

